૪૫૭૨

બુલ બુલી

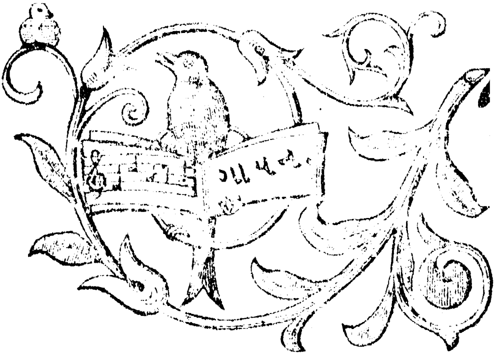
ગઝલ સંગ્રહ

ચાને

ગઝલસ્તાન.

ભાગ ૧ લો.

હિંદુસ્તાની રાગનું ટુંક વર્ણન સાથે નામીચા તથા દરબારી
શાયરોના મંડળીએ અને બેઠકોમ
ગવાતાં ચુનંદા ગઝલોનો સંગ્રહ.

પ્રસિદ્ધ કરનાર
મહમદહુસેન મહેરઅલી
(કનસર્ટીના, એકોર્ડીયન અને ફિડલ વાજાં-બુકનો રચનાર)

મુંબઇ
રાયલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ:
ઇ. સ. ૧૮૮૯ એપ્રિલ.

ગાન.

કિંમત ૫ આના.

આંખને રોશન કરનારો સાચા મોતીનો સુરમો.

ટ્રેડ માર્ક મેરાલીભાઇ નથુનો બનાવેલો ખરી ખુબી ધરાવતો સાચા મોતીનો સુરમો આંખમાં અવારનવાર આંજવાથી આંખને સ્વચ્છ અને રોશન રાખી ભવીષ્યમાં પડતી ઝાંખ તથા પાણીના ગલવાનો અટકાવ કરી આંખને તાજગી આપેછે.

નં૦ ૧ લાનો સાચા મોતીનો સુરમો તોલા ૧ ના રૂ ૧)

આ સુરમો કોઇબી માણસને રાતના સુતી વખતે હમેશાં આંજવાથી આંખને ઘણી થંડક વળેછે, ગરમીને મટાડે છે, તે સાથે ગરમીના બળથી ઝાંખ પડતી હોય તેને પણ ફાયદો કરેછે.

નં૦ ૨ જાનો સાચા મોતીનો સુરમો તોલા ૧ ના રૂ ૨)

એ સુરમામાં મોતીનો તથા કિંમતી વસાણાનો વધુ ભાગછે, જેથી આંખને ગરમી દુર કરી થડક આપે છે અને ઝાંખને ફાયદો ક આંખને તરાવટ તથા તેજ બક્શેછે.

ઉપર લખેલા હમારા બનાવેલા સુરમાઓ ફકત હમારે ત્યાંથીજ મળશે. અને તેની શીશીઓ જે આપવામાં આવેછે, તેની ઉપર હમારા ટ્રેડ માર્કની ટીકીટ મારેલી હોયછે, જેમને જોઇતાં હોય, તેઓએ નીચે લખેલે ઠેકાણેથી કોઇબી વખતે, તોલો યા અરધો પોણો એક, જેટલો જોઇએ તેટલો મંગાવી લેવો. બહારગામવાળાએ પત્ર લખી મંગાવી લે

મેરાલીભાઇ નથુ,

ઠેકાણું—ચીંચબંદર ત્રીજી ગલી ઊમરખાડી મુંબઇ.

ખુલખુલી

ગઝલસંગ્રહ

યાને

ગ.ઝ.લ.સ્તા.ન.

ભાગ ૧ લો.

હિંદુસ્તાની રાગ.

રાગ એટલે સ્વરનો મેલાપ, અને રાગવિદ્યા એટલે સ્વરના મેલાપની વિદ્યા; યાને કાયદેસર માપથી અસરકારક અવાજ ગોઠવવાની વિદ્યા. રાગ માણસના ગલામાંથી તેમજ તરેહવાર વજંત્રમાંથી પણ ઉત્પન્ન થાયછે, જેને **ગલાઈ** અને **વજંત્રી** રાગ કહેછે. રાગનો અભ્યાસ દુનિઆની સર્વે પ્રજાઓમાં છે અને બીજી વિદ્યાઓની પેઠે અસલ રાગ-વિદ્યાની શોધકરનાર કયો પુરૂષ હતો તે કહેવાતુ નથી. હિંદુસ્તાની રાગવિદ્યા પુરાણા જમાનાની એક મહાસાગર જેવીછે. હિંદુઓ તેને બ્રહ્મા સરસ્વતી અને તેમના પુત્ર નારદથી નિકળેલી દેવતાઇ અને આકાશિ વિદ્યા માનેછે. હાલ પણ ભજન કિર્તન અને ભક્તિમાં પણ રાગનો હિંદુઓ ઘણો ઉપયોગ કરેછે. અસલ હિંદુઓમાં રાગની દેવતાઈ વિધ્યા-ગાનારાઓ ઇન્દરના ગવૈયાઓ કહેવાતા હતા, અને પહેલાં

ભેરતરૂષિએ રાગનો કાયદા બનાવી કહાડેલો કહેછે. એવું કહેછે કે એક વેળા ત્રણ ક્રોડ અને છત્રીસ લાખ હિંદુ સરોદ એટલે અવાજો હતા. કૃષ્ણના વખતમાં સોળસે રાગ હતા અને મથુરામાં તેની ગોપીઓ જુદા જુદા મુકરર વખતસર ગાતી હતી.

દખાણના હિંદુઓના કહેવા મુજબ મહાદેવ કે જેની દવતાઓ તાબેદારી અને પૂજા કરતા હતા, તેમાંના છ દેવ અને ત્રીસ પરી કે જેમાંની પાંચ પાંચ પરી દરેક દેવની મુકરર હતી; તેઓ હિંદુસ્તાનની છ રૂતુઓપર રાત દહાડાના બરાબર વખતે-વખત એક મુકરર રાગથી મહાદેવની પૂજા કરતા હતા, અને તેમાંથી ૬ રાગ અને ૩૦ રાગણીના નામ વખતસર ગાવાના ધોરણથી નિકળ્યા કે જે નીચે દરશાવેલા છે.

હિંદુસ્તાની છ રાગ અને તેની પાંચ પાંચ રાગણીઓના નામ.

૧ લો ભેરવ.	૨ જો માલકોશ.	૩ જો હિંડોલ.
રાગણી—ભેરવી	રાગણી—ટોરી	રાગણી—રામકલી-
,, બેરારી	,, ગોરી	,, દેશાખ
,, મધમાધ	,, ગુણકલી	,, લલત
,, શિંધવી	,, ખંબાવતી	,, બિલાવલ
,, બંગાલ	,, કોકબ	,, પટમંજરી
૪ થો દીપક	**૫ મો શ્રી રાગ.**	**૬ ઠો મેઘ**
રાગણી—દેશી	રાગણી—માલવા	રાગણી—તંક
,, કમોદ	,, માહાડવી	,, મહલાર
,, નટ	,, ધનાસરી	;; ગુજરી
,, કિદારો	,, વસંત	,, ભોપાળી
,, કાહાનરો	,, આશાવરી	,, દેશકાર.

વળી એ એકએક રાગના આઠ આઠ પુત્ર અને તેઓની આઠ આઠ પ્રીયાઓ છે જેને ભારજા કહેછે. એ અસલ ગોઠવણના રાગને **મારગ** કહેછે અને તે પરથી બનેલા નવા રાગોને **દેશી** કહેછે. હિંદુસ્તાની રાગવિદ્યાનો કાંટો એવોછે કે તે ઉપરથી રાગ જાણનારા જોઇએ તેટલા નવા રાગો યૂરોપના મ્યુઝિક કમપોઝરની પેઠે નવા બનાવી તેને પોતાને મનગમતા નવા નામ આપી શકે.

હિંદુસ્તાનના કેટલાએક ભાગોમાં મુસલમિનોનો રાજ્ય થવા પછે પરદેશી ગાયનકરોથી અસલ હિંદુસ્તાની રાગના સુરમાં ફેરબદલ થવાથી હિંદુસ્તાની રાગની અસલ સ્થિતી ઘણાએક ગાયનોમા બદલાઇને હાલ કાંઇક મિશ્ર સ્થિતી થયલી છે; તો પણ હાલના સભ્યને ઘણી અનુસરતી છે.

હિંદુઓનો રાગને તેની મુકરર રૂતુપર ગાવાનો અને તેજ રાગના પુત્રોને તેની રૂતુપર દીવસના જુદેજુદે ચોક્કસ વખતે ગાવાનો અસલ ધોરણ હાલમાં સચવાયલો નથી, પણ કોઇબી રૂતુમાં કોઇબી રાગ અથવા રાગણીને હાલ કેટલાક રાગ જાણનારાઓ માતરે દીવસના કલાકોપર ધારણ રાખી ગાયછે; કે જેની એક કવિતા નીચેછે.

રાગના વખતની કવિતા.

પીછલે પહરકે સમે ભેરૂન રાગ બખાન,
માલકોશ તબલગ ગાઇએ જબલગ નિકલે ભાન.
એક પહર દિન ચડે કહો રાગ હિંડોળ,
ઠીક દો પહરકે સમે દીપકકે સુર બોલ.
શ્રી રાગ ઓર રાગની જબલગ દિન અધ્યાન,
મેઘ રાગ તબહી ભલો જબહી મેઘ બરસાન.

હિંદુસ્તાની શાયરો આશકને બુલબુલની ઓળખ આપે છે, કારણ એ પક્ષિ હમેશાં ફુલપર ફરેફતા રહી પોતાનો મધૂર સ્વર વારેવાર ઓચરે છે કે જે ફુરસદ ગંભીરપણે સાંભળવામાં આવ્યાથી આંપણા દિલપર કાંઇબી અસર થયા વિના રહે નહીં, તેમજ ગાયનની પણ એવી અજબ શકિત છે કે કઠણમાં કઠણ પથ્થર હૈડાને પણ કોઇક સમે પીગલાવી રીજવેછે. નામીચા શાયરોના આએ ચુન્દા ગઝલોના સંગ્રહને **બુલબુલી ગઝલસંગ્રહ**નો હમોએ આપેલો નામ યોગ્ય ધારીએછ. એજ મતલબનો ચીતાર પુસ્તકના પુઠાપર ગુણી ગ્રાહકની નજરે પડશે. મ્હોટો બુલબુલ પોતે ફુલની એક પેચદાર ડાંખલીપર એક પગમાં ગાયનનું એક પુસ્તક ધરી બીજા પગે જમણી તરફ સેજ ઉપર પોતાનું નહાનું વહાલું બચ્ચું જે બેઠેલું છે તેની તરફ બોલતું ઉભું છે. જાણે તે પુસ્તકમાંથી પોતાના વહાલાં પણ અંજાણ બચાને ગાયન સંભલાવી તેની તાલીમ આપતા હોય એવું નજરે આવેછે. આએ પુશ્તકમાં બનતી કોશેષે શબ્દો અને મીસરાઓ છુટા અને સાફ રીતે લખવામાં આવ્યાછે કે જેથી યોગ્ય વખતે બરોબર તાલે ગાવાથી આશા રાખીએછ કે શોખીન સજજનો તેના સુંદર સરોદ પોતાની ઉત્કંઠા તૃપ્ત કરી શકશે અને પુરતી કદર જાણવા ભુલશે નહીં.

ગઝલે સીરાજ.

કદ તેરા સરવે રવાં થા મુજે માલુમ ન થા,
ગુલશને દીલમેં અયાં થા મુજે માલુમ ન થા.
ધુપમેં ગમકે અબસ જીકો જલાયા અફસોસ,
પીઉકે સાએમેં અમાં થા મુજે માલુમ ન થા.
ખાક તેરે કદમે પાકકી અએ નુરે નયન,
સુરમએ દીદએ જાં થા મુજે માલુમ ન થા.
શબે હીજરતકે અંધેરેસે બતંગ આયા થા,
રૂખ તેરા નુરે ફીશાં થા મુજે માલુમ ન થા.
યારને અબરૂએ મીઝગાંસે મુજે સએદ કીયા,
ઉસ કને તીરોકમાં થા મુજે માલુમ ન થા.
સબ જગત ધુંડ ફીરા પીઉકો ન પાયા હરગીઝ,
દીલકે ગોશેમેં મકાં થા મુજે માલુમ ન થા.
રોઝાદારાંને જુદાઇકો ખમે અબરૂએ યાર,
માહે ઇદ રમઝાં થા મુજે માલુમ ન થા.
મએંને સમજાથા કે ઉસ યારકો હુએ નામોનશાં,
યાર બે નામોનશાં થા મુજે માલુમ ન થા.
દીલ બેદીલને કહાથા સો હુવા આજ "સીરાજ",
ક્યા બલા સએદ ઝબાં થા મુજે માલુમ ન થા.

ઠુમરી પીલુ.

ક્યું રે ખડા હિંદુસ્તાની—તોરી નઝરે દીવાની—ક્યું રે.
આરભી ગંગાને પારભી જમના
બીચમેં ખડા મુલતાની—તોરી નઝરે દીવાની—ક્યું રે.

ગઝલ.

જબ હુસને અઝલ પરદહમે ઈન્સાનમેં આયા,
હર રંગબહર રંગ હરેક શાનમેં આયા.
હુરમલકો મલાયકને જીસે સીજદા કીયા હુએ,
જીસ વક્ત કે વો સુરતે ઈનસાનમેં આયા.
ગુલ હુએ વોહી સુંબુલ હુએ વોહી નરગીસે હએરાં,
અપનેહી તમાશેકો ગુલીસ્તાનમેં આયા.
અવલ વોહી આખીર વોહી ઝહીર વોહી બાતીન,
મઝકુર વેહી આયતે કુરઆનમેં આયા.
કાનુન વોહી સાઝ વોહી તબલા વોહી હુએ,
હર તારમેં બોલા કે હરેક તાનમેં આયા.

ગઝલે ઉમર

ઈશ્કને તેરે મુજકો દીલ ક્યા ક્યા સીતમ દીખા દીયા,
અયેશો ખુશી વ ઝીંદગી સારા જહાં ભુલા દીયા.
મઓતસે આગે મર ચુકા નેસ્તી બહદસે ક્યા ગરઝ,
હસ્તીસે લેકે તા અદમ જામેબકા પીલા દીયા.
ઢુંઢું ફીરૂં મએં યારકો આપની ફીકરમેં ચૌતરફ,
આપીમેં આપ મીલગયા. પરદા જુંહી ઉઠા દીયા.
મેરે સુખનકો સમજો તુમ ઈસમેં નહી હુએ કુછ ગલત,
આપહી ખુદ હુવા વે દમ, જબકે ખુદી મીટા દીયા.
"ઊમર" મએં અપને આપમેં આપી સમજકે ચુપ રહા,
જાકે મીલા જો ઊસસે મએં હંસકે મુજે રૂલા દીયા.

ગઝલે ઝફર.

પસે મર્ગ મેરી મઝારપર જો દીઆ કીસીને જલા દીયા,
ઊસે આહ દામને બાદને સરે શામહીસે બુજા દીયા.
મુજે દફન કરચુકો જીસ ઘડીતો ઉસ્સે કહેના કે અએપરી,
વોજો તેરા આશકે ઝાર થા તહે ખાક ઊસ્કો દબા દીયા.
મેરી આંખ જપકીંથી એક પલચે કહા જીનુંને કે ઉડકે ચલ,
દિલે બેકરારને આનકર મુજે ચુટકી લેકે જગા દીયા.
મેરે સરકો જીસ્ને કલમ કીયા યાર ખુશ મેં ઊનસે બહોત હુવા,
ઈસી બાતપરતો બસ અએ "ઝફર" તુને ઇશ્ક અપના છુપાદીયા

ગઝલે તબસ્સુમ.

જહલક બતાકે મુજે દીલરૂબાને લુટ લીયા.
બચા નીગાહસે તો શરમો હયાને લુટ લીયા.
હઝારોં હુએ સફ મીઝગાંને તીરકે ઘાયલ,
મુજે તો અબરૂ કમાંકી અદાને લુટ લીયા.
ખુદાકે વાસતે કર રહમ અએ બુતે સંગદીલ,
તેરે તો રોઝકે ઝોરોજફાને લુટ લીયા.
નીગાહે શોખને કઈ ખાનમાં કીએ બરબાદ,
મુજેભી કાફીરે ઝુલ્ફે દુતાને લુટ લીયા.
જહાંમેં જીતે હુએ માશુક બેવફાઇસે,
યે આશકોંકો તો યારો વફાને લુટ લીયા.
નહીં હુએ શીકવા રકીબોંસે કુછ મુજે હમદમ,
કે દીલ લગાતેહી ઊસ આશનાને લુટ લીયા.
રવાં થા કાફેલા અશકોંકા જો મેરે યારો,
સો ઇસ "તબસ્સુમે" ગારતરૂબાને લુટ લીયા·

ગઝલે મલંગશાહ

મેરા દરદે દીલ તુજપે ઈઝહાર હોગા,
ઊધર મંઝીલે ઈશ્ક બીસયાર હોગા.
ઈધર તો જીગર મેરા હુએ પારા પારા,
ઊધર મરહમે વસ્લ તૈયાર હોગા.
વો પુલ હુએ જો છોટા તો રસ્તા હુએ બારીક,
યે બંદા ગુનાહગાર કયા પાર હોગા.
"મલંગશાહ" સાંઈ તો જગમેં હુએ રોશન,
ઊધર લાલો ગવહરકા બાઝાર હોગા.

ગઝલે ફરહત.

સુના હુએ આપ ઝિકરે આશકે નાશાદ કરતે હુએં,
જઝાકલ્લાહ મુજ ભુલે હુએકો યાદ કરતે હુએં.
ઊરૂસે ગુલકી મહેંદી આજ હુએ કયા સહને ગુલશનમેં,
કે મુર્ગાંને ચમન સારે મુબારકબાદ કરતે હુએં.
ઊતર આતી હુએં પરિયાં સાફ ઊનકે શીશએ દિલમેં,
નહીં માલુમ કયા જાદૂ યે આદમજાદ કરતે હુએં.
રવા હુએ પોસ્ત ખિંચવા લીજએ બાદામો નરગીસકા,
યે હમ ચશ્મીકા દાવા કોરે માદરજાદ કરતે હુએં.
નહીં માશુકો આશક અપને અપને શુગ્લસે ગાફિલ,
વો સહને બાગકો હમ દશ્તકો આબાદ કરતે હુએં.
જો લિખતા હું મએં વસ્ફે ચશ્મે જાનાં કીલકે નરગિસસે,
તો આહુ આકે એન આંખોંસે ઉસપર શાદ કરતે હુએં-
કતરકર નોચકર પર તોડકર પર બાંધકર "ફરહત",
વો મુર્ગાંને ચમનકો કએદસે આજાદ કરતે હુએં.

ગઝલે આશિક.

અગર હમ બાગમાં હોતેતો ગુલશનકો લુટા દેતે,
પકડકર દસ્ત બુલબુલકા ચમનસે હમ ઊડા દેતે.
ખુશીસે બોલ લે બુલબુલ કે ફિર યે દીન કહાં હોંગે,
ગનીમત જાન ઇસ દીનકો કે હમ તુજકો દુઆ દેતે.
અગર યે દિલ પતંગ હોતા ઉડાતે ગમકી ડોરીસે,
મુકાબિલ આનકર પેચોંસે હમ ઊસકો કટા દેતે.
અગર ફરિયાદ લાયા ફિર કોઇ જો હમ ગરીબોંકી,
કસમ ગુન્ચેકીભી ખાકર ફિર ઉસકો હમ છુડા દેતે.
કદર બુલબુલકે રોનેકી અરે સૈયાદ કયા જાને,
જો આશિક હો વહી જાને ફિર ઊસ્કો હમ બિઠા દેતે.

ગઝલે મસ્ત.

આજ દીલબરકો ખ્વાબમેં દેખા,
નુર હકકા હીજાબમેં દેખા.
ખુદ ફના હોકે ઝાતમેં મીલના,
યે તમાશા હુબાબમેં દેખા.
આપકો સોખ્ત ગએરકો લઝઝત,
યે મઝા હમ કબાબમેં દેખા.
બએઠકર સએર. મુલકકી કરના,
યે તમાશા કીતાબમેં દેખા.
એક પીયાલેમેં "મસ્ત" હોજાના,
યે તમાશા શરાબમેં દેખા.

ગઝલે મનસુર

ન મીલતા ગુલરૂખેંસે દીલ મેરા મસરૂર કયું હોતા,
જો દેખા હુસ્ને જાનાંકો તો ફીર રંજુર કયું હોતા.
ખુદા પએદા ન કરતા જગમેં ગર ઝાતે મોહમ્મદકો,
તો યું મેરાજ મુસાકો યે દોહે તૂર કયું હોતા.
લીખાથા તઓક લાનતકા પડાથા સબ ફરીસ્તોંને,
અગર વો જાનતા શએતાં તો ફેર મગરૂર કયું હોતા.
ન પડતા પરતવા હુસ્ના અગર રૂખસારે ખુબાંપર,
તો હર આશકકી આંખોંમેં હુસન મંઝુર કયું હોતા.
કીયા દાવા અનલહક્કા હુવા સરદાર અલમકા,
અગર સુલીપે ના ચડતા તો વો મનસુર કયું હોતા.

ગઝલે આસફ.

આહ જબતક મેરે પહેલુમેં વો ન દીલદાર ન થા,
આહકા ભરના મેરા ખાલી ઝેરસગાર ન થા.
રાત કયા બાત થી બતલા તો મુજે અએ ઝાલીમ,
અએસા ઇકરારભી કરના મુજે દરકાર ન થા.
કરકે વો તેગઝન મુજપે હુવા ચીં બજબીં,
યાને મએં કતલભી કરનેકે સઝાવાર ન થા.
કલ જો દેખા તેરે બીસ્તરપે વો બીમાર પડા,
આજ બીસ્તર હએ ફકત ઔર વો બીમાર ન થા.
ઊસકે જાનેસે તુજે મઓત ન આઈ "આસફ",
અએસી રૂસવાઇસે જીના તુજે દરકાર ન થા.

ગઝલે સોઝ.

મોહબ્બતકો દામે બલા જાનતા થા,
ફંસા મએં તુ અએ દીલ યે કયા જાનતા થા.
ચલા મુજસે તુભી જતા કર ભલા દીલ,
તુજે મએં બડા આશના જાનતા થા.
બડી ગરમ જો શીસેયાહી મુજે ડર,
કે આખીર કરેગા દગા જાનતા થા.
દગા ખાઇ આખીર દગા ખાઇ આખીર,
મએં કયા જાનતા થા મએં કયા જાનતા થા.
દીલાસા તુ દે "સોઝ" કો ચલતે ચલતે,
મગર તુ જીગરહી જલા જાનતા થા.

ગઝલે વલી.

તુજ લબકી સીફત લાલે બદખ્શાંસે કહુંગા,
જાદુ હુએ તેરે નએન ગીઝલાંસે કહુંગા.
દી હકને મુજે પાદશાહી હુસ્ન નગરકી,
જા કીશવરે ઇરાંમેં સુલેમાંસે કહુંગા.
મએં જબસે દેખા ખ્વાબ હુએ અએ માયએ ખુબી,
ઊસ ખ્વાબકો મએં યૂસુફ કીનઆંસે કહુંગા.
તારીફ તેરે કદકી અલેફવાર અએ સાજન,
જા સર્વે ગુલીસ્તાંકો ખુશાઇલહાંસે કહુંગા.
મુજ પર ન કરો ઝુલમ કે અએ લએલીએ આફાક,
મજનું હો તેરે ગમકા બીયાબાંસે કહુંગા.
બેતાબ ન હો શોરસે તું અએ "વલી" હરગીઝ,
ઇસ દર્દકી દારૂ કીસી દરમાંસે કહુંગા.

ગઝલે નાસીખ.

સાથ અપને જો મુજે યારને સોને ન દીયા,
રાતભર મુજકો દીલે ઝારને સોને ન દીયા.
ખ્વાબહીમેં નઝર આયા વો શબે હીજ્ર કહીં,
સો મુજે હસરતે દીદારને સોને ન દીયા.
ખુફ્તગી બખ્તકી કયા કહીએ કે જુઝ ખ્વાબે અદમ,
ઊમ્ર ભર દીદએ બેદારને સોને ન દીયા.
રાતભર દરદે જુદાઈસે કરાહા એએસા,
કે જહાંકો તેરે યે બીમારને સોને ન દીયા.
યાદ ઊસ ઝુલ્ફકી રહેરહેકે મુજે દીલતાએ,
હીજરમેં મુજકો શબે તારને સોને ન દીયા.
યેહી સૈયાદ ગીલા કરતા હુએ મેરા હર સુબ્હા,
નાલએ મુરગે ગીરફતારને સોને ન દીયા.
સમજેથે બાદ ફના પાવેંગે રાહત "નાસીખ"
હશ્રતક વાદએ દીદારને સોને ન દીયા.

ગઝલે રમઝાનઅલી.

ફિર દુબારા ઈશ્કકા દીલપર અસર પએદા હુવા,
બાગમેં તેરી મોહબ્બતકા શજર પએદા હુવા.
અશ્ક જારી રાતદીન હુએ ચશ્મે ગીરયાંસે મેરી,
ઈસ કદર રોયા કે અશ્કોંસે ગોહર પએદા હુવા.
દેખકર ગુલશનમેં કહેતી બુલબુલે ઊસ માહેસે,
કયા ચમનમેં દુસરા રશ્કે કમર પએદા હુવા.
અબ મુજે તેરે બગૈર આતા નહીં આરામોચએન,
ફિર તુજે કયું કર જુદાઇસે સબર પએદા હુવા.
ઝખ્મ આલે હોગએ છીલછીલકે સારે જીસ્મ કે,
દર્દે દીલ "રમઝાંનઅલી" શામોસહર પએદા હુવા.

ગઝલે વાહીદઅલી.

કરકે તનહા મુજે અએ દોસ્તો ગુલફામ ગયા,
ગમ અલમ સોંપ ગયા તાકતોઆરામ ગયા.
કયા ઊસે ખતમેં લીખું કયા મુંહઝબાની બોલું,
કાસીદ અબતક ન ફીરા લેકે વો પએગામ ગયા.
વાદા કર કર જો ગયા શબકો ન આયા હરગીઝ,
ઇંતેઝારીમેં તેરી મુજકો સુબ્હોશામ ગયા.
કબ ખુશ આતાહઅે મુજે બાગોબહારે ગુલશન,
ગુલ તો સબ ખાર હુએ જીસકા ગુલઅંદામ ગયા.
તને લાગરકો મેરે દેખકે કહેતે હએં તબીબ,
ઝીંદગી ઊસકી કહાં જીસકા દીલઆરામ ગયા.
મએંને દેખા જો વહીં રખકે કમર કોઠેપર,
મએં દુબારા વહીં ફીલફઓર લબે બામ ગયા.
નારા ખીંચુ હું તસવ્વરમેં શબોરોઝ સુદામ,
રોના ઇન ચશ્મોંકા હરગીઝ ન સુબ્હોશામ ગયા.
ઝીક્ર "વાહીદઅલી" કર બકાકે લાવેગા વોહી,
દામમેં લેકે મુજે વો બુતે ખુદ કામ ગયા.

ગઝલ.

દીવાના તેરા આશકેઝાર હું મએં,
ફીદા તુજપે મુદ્દતસે અએ યાર હું મએં.
ફરેબોંમેં કબ તેરે આતા હું ઝાલિમ,
ફરેબી જો તુ હએ તો અઇયાર હું મએં.
જીસે તુને કાટા મુવા બેઅજલ વો,
સમજતા તેરી ઝુલ્ફકો માર હું મએં.
અગરચે તુ ગુલ હએ યા ચશ્મે નરગીસ,
તેરે બાગે તાઝેકા એક ખાર હું મએં.

ગઝલે સીકંદર

ક્યા કમાં અબરૂને એક તીરે નઝારા મારા,
જીસકે લગતેહી જીગર હોગયા પારાપારા.
ક્યા તુજે ઓર ન થા હસ્તીકે જંગલમેં શીકાર,
મુર્ગે દીલ તુને જો સૈયાદ હમારા મારા.
રાત તનહાઈમેં આયા થા તસવ્વર તેરા,
ઝીક તેરાહી કીયા આહકા નારા મારા.
હમને ફેંકીથી કલી ઊસકે તરફ લાલાકી,
ઊસને શોખીસે હમેં ફુલે હઝારા મારા.
ગએર ક્યા ચીઝ હએ મહફીલસે ઊઠાદું પલમેં,
ક્યા કહું કહે નહીં સકતા મએં તુમારા મારા.
ઈશ્કબાઝીકે લીએ હમને બીછાઈ ચૌસર,
પાંસા ગીરતેહી ગોયા રંગ હમારા મારા.
હેચ દુનીકે લીએ કુછ ન "સીકંદર" ને કીયા,
આપ કઈ રોઝ જીયા કીસલીએ દારા મારા.

ગઝલે આફત.

ચમને કૂચએ જાનાસે સદા આતી હએ,
નાઝ કરતે હુએ જો બાદે સબા આતી હએ.
દીલમેં આતા હએ મસીહાસે મએં પુછુ જાકર,
મરિઝે ઈશ્કકી ક્યા તુજકો દવા આતી હએ.
કૌન ભરતા હએ દમેં સર્દ જો રાતોંકો મુદામ,
થંડી થંડી તરે કૂચેકી હવા આતી હએ.
ફુરકતે યારમેં એએ આફતે ખસ્તા મુજકો,
રાત ક્યા આતી હએ એક સરપે બલા આતી હએ.

ગઝલે અલી

કહો બુલબુલકો લેજાયે ચમનસે આશીયાં અપના,
પડે ગર સદહઝાર અફસું ન હોગા બાગમાં અપના.
ઊડાકર લેચલી બુલબુલ ચમનસે આશીયાં અપના,
કહા ગુલસે કે લે અએ બેવફા હમરો મકાં અપના.
હુઈ જબ બાગસે રૂખસત કહા રોરોકે યા કીસમત,
લીખાથા યું કે ફસલે ગુલમેં છોડું આશીયાં અપના.
અરે સૈયાદ યું ચાહે તો જી ઔર જાંસે હાઝીર હું,
વલેકીન તઓકે કુમરીકી તરેહ દરકે નશાં અપના.
મેરા જલતા હુએ જી ઊસ બુલબુલે બેકસકી ગુરબતપર,
કે ગુલકે આસરેપર યું લુટાયા ખાનમાં અપના.
ચલી જબ બાગસે બુલબુલ લુટાકર ખાનમાં અપના,
ન છોડા હાએ બુલબુલને ચમનમેં કુછ નશાં અપના.
ન તુને ગુલ કીયા અપના ન બુલબુલ બાગમાં અપના,
ચમનમેં કીસ ભરોસેપર બનાયા અશીયાં અપના.
યે હસરત રહે ગઇ કીસકીસ મઝેસે ઝીંદગી કરતી,
અગર હોતા ચમન અપના ગુલ અપના બાગમાં અપના.
અલમ કર ઇસતરેહ રોઈ કે રૂસવા હોગઈ બુલબુલ,
ડુબાયા હાએ આંખોંને તમામી ખાનમાં અપના.
મગર દીલસે બતા રખતા "અલી" ગોહરસે પ્યારેકો,
વો હુકમે શાહ રખતા થા વલે થા મેહેરબાં અપના.

ગઝલે રિહાં.

આશક શબે વિસાલમે ઘબરાએ જાતે હુએં,
પીછલીસે જાન મુર્ગે સહર ખાએ જાતે હુએં.
ચોરીસે ઉનકા સોતમેં બોસા જો લે લીયા,
હમ સોહોબતોંકે નામ નિકલવાએ જાતે હુએં.
જારી હુએ ઊસ નિંગારકી ગએરે સે રસ્મેખત,
કાગઝકે ઘોડે ઇનદીનોં દૌડાએ જાતે હુએં.
લાએંગે અફતાબકો વો અપની જાલમેં,
ઝુલ્ફોંકે બાલ ધૂપમેં સુખલાએ જાતે હુએં.
"રિહાં" તુમેં ખુદાકી કસમ સચ બયાં કરો,
કિસ ગુલબદનકે વાસ્તે ગુલખાએ જાતે હુએં.

ગઝલે રંગીન

ન છેડો હમેં દિલ દુખાએ હુએ હુએં,
જુદાઇકે સદમેં ઊડાએ હુએ હુએં.
હયા દિલમેંસે ઉનકે જાતી નહીં હુએ,
કે પરદેસે રૂખકો છુપાએ હુએ હુએં.
ગિલા બખ્તકા ઔર ન શિકવા ફલકકા,
દિલે ગમઝદાકે સતાએ હુએ હુએં.
ગયા જબતો ગોરે ગરીબાં યે બોલા,
હમારે યે સબ ઘર બસાએ હુએ હુએં.
પડી હુએ જો મુશ્કિલ ન ઘબરાઓ રંગીન,
અલી બહેરે ઇમદાદ આએ હુએ હુએં.

ધુરપદ—ભેરવી—ચોતાલો.

ગાવું મએં તેહારો ગુન.
નિરંજન દયાધર—નિરંજન નિરાકાર
તોરો નામ રામ રામ—શ્રુષ્ટિમેં તોરો કામકામ—ગાવું
તુંહીં રીઓ નિરાકાર—તુંહીં રીઓ નિરાધાર
જગતપાલ તોરો નામ-શ્રુષ્ટિમેં કૃપાળુ ઠામ ઠામ—ગાવું.

ગઝલે મારૂફ.

જબતક કે મએં જીતા હું તલબગાર હું તેરા,
તુ બેચભી ડાલે તો ખરીદાર હું તેરા.
ઝાહીરમેં હુઝુરીસે તેરી ગરચે હું ગાયબ,
પોશીદા વલે મહરમે ઇસરાર હું તેરા.
સોબાર મએં ઊસ રોઝકે કુરબાન હું હરબાર,
જીસ રોઝ કે કુરબાન મએં યકબાર હું તેરા.
જીું નકશેકદમ વાં ન રહે કયું કે મેરી ચશ્મ,
હએરતઝદએ જલવએ રફતાર હું તેરા.
ઇઝહારે મોહબ્બત તો હુવા વાકેઈ મુજસે,
જો ચાહે સો કર મુજકો ગુનાહગાર હું તેરા.
કીસ શિકલસે આલમકો ન હો મેરા તમાશા,
મએં મહવે તમાશા સરે બાઝાર હું તેરા.
જો યંદા યા બંદા હએ યૈ "મારૂફ" જહાંમે,
જબતક કે મએં જીતા હું તલબગાર હું તેરા.
મરહમકા વો ખ્વાહાં હો જો હો તેગકા ઘાયલ,
એએ અબરૂએ જાનાં મએં દીલઅફગાર હું તેરા.

ગઝલે જહાંગીર શાહઝાદા

ગર યાર ન હો સાકી પયમાના હુવા તો ક્યા,
મામુર શરાબોંસે મયખાના હુવા તો ક્યા,
હમ ઈશકકે બંદે હયેં મઝહબસે નહીં વાકીફ,
ગર કાબા હુવા તો ક્યા બુતખાના હુવા તો ક્યા.
જબ રદ ન હો દીલમેં ક્યા ઈશક મઝા દેવે,
કહેનેકો ભલા કોઈ દીવાના હુવા તો ક્યા.
ઈસ ઈશકકી આતશસે જલતે હયેં સભી કોઈ,
ગર શમા હુઈ તો ક્યા પરવાના હુવા તો ક્યા.
માશુકકે કાનોંતક અબતક નહીં પહોંચા મયેં,
યે અશ્ક મેરા યારો દુરદાના હુવા તો ક્યા.
"જહાંગીર" સા શાહઝાદા થા ઈશકસે વો ગાફીલ,
આબાદ હુવા તો ક્યા વીરાના હુવા તો ક્યા.

ગઝલે નઝીર.

મીલા આજ મુજકો વો ચંચલ છબીલા,
હુવા રંગ સુનકર રકીબોંકા નીલા.
કીયા જીસને મુજસે અદાવતકા પંજા,
"સનુલકી અલૈહીમ અઝાબન સકીલા."
નીકલ ઉસકે ઝુલફોંકે કુચેસે અય દીલ,
તુ પડના કુમુલલઅેલ ઈલ્લા કલીલા.
કોહીસ્તાંમેં મારૂં અગર આહકા દમ,
"ફકાનત જીબાલન કસીબન મહીલા."
"નઝીર" ઊસકે ફઝલો કરમપર નઝર રખ,
"ફકુલ હસબીયલ્લાહો નેમલ વકીલા."

ગઝલે મુનીસ.

હીજરમેં આહો શરૈર બારકરૂં યા ન કરૂં,
બેવફા હુએ મએં ઉસે પ્યાર કરૂં યા ન કરૂં.
સુનતેહી વસ્લકા ઈકિરાર જુકાઈ ગરદન,
યે તરદદુદ હુએ કે ઈકિરાર કરૂં યા ન કરૂં.
વો જરોકોંસે જો જા કહેતો મએં ઈતના પુછુ,
બિસ્તર અપના પસે દિવાર કરૂં યા ન કરૂં.
યાર આરામમેં હુએ વસ્લકી શબ જાતી હુએ,
યે તરદદુદ હુએ કે બિદાર કરૂં યા ન કરૂં
શકલકો દેખકે ઊસ્કી યે બતા અએ મુનીસ,
એૈસે યૂસુફકો ભલા પ્યાર કરૂં યા ન કરૂં.

ગઝલે મનસુર.

દીલ ગીરફતાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા,
અબ મુજે પ્યાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા.
હુમ જો રહતેથે સદા ગોશએ તનહાઇમેં,
સરે બાઝાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા.
આપ કસરતમેં ગયા ગોશએ વહદતસે નીકલ,
ઈશ્ક ઈઝહાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા.
કીસને લે આગમેં ડાલાથા ખલીલુલ્લાહકો,
નાર ગુલઝાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા.
કઓન "મનસુર" થા વો જીસને અનલહક બોલા,
બર સરે દાર કીયા કીસને કીયા યાર કીયા.

ગઝલે મીર તકી.

ગમ રહા જબતક કે દમમેં દમ રહા,
દીલકે જાનેકા નેહાયત ગમ રહા.
હુસ્ન થા તેરા બહોત આલમ ફરેબ,
ખતકે આને પરભી એક આલમ રહા.
દીલ ન પહોંચા ગોશએ દામાં તલક,
કતરએ ખું. થા મીઝાપર જમ રહા.
સુનતે હએં લએલીકે ખેમેકો સીયાહ,
ઊસમેં મજનુકા મગર માતમ રહા.
ઝુલફેં ખોલીં તો તુ ટુક આયા નઝર,
ઊમરભર યાં કામ દીલ બરહમ રહા.
ઊસકે લબસે તલ્ખ હમ સુનતે રહે,
અપને હકમેં આબે હએવાં સમ રહા
જામએ અહરામ ઝાહીદપર ન જા,
થા હરમમેં લેક નામરહમ રહા.
મેરે રોનેકી હકીકત જીસમેં થી,
એક મુદ્દત તક વો કાગઝ નમ રહા.
દેખ મેરા રોના ઊસને હંસ દીયા,
બરક ચમકી અબરે બારાં થમ રહા.
સુબ્હો પીરી શામ હોને આઈ "મીર",
તુ ન ચેતા યાં બહોત દીન કમ રહા.

ગઝલે ખ્વાજા મીર દર્દ.

કત્લે આશક કીસી માશુકસે કુછ દૂર ન થા,
પર તેરે અહદકે આગે તો યે દસ્તૂર ન થા.
રાત મજલીસમેં તેરે હુસ્નકે શોલેકે હુઝુર,
શમઆકે મુંહપે જો દેખા તો કહીં નૂર ન થા.
ઝીક મેરાહી વો કરતાથા સરીહન લેકીન,
મએંને પુછા તો કહા ખએર એ મઝકૂર ન થા.
બાવજુદ કે પરોબાલ ન થે આદમકે,
વહાં પહોંચા કે ફરીશ્તેકાભી મકદૂર ન થા.
પરવરશ ગમકી તેરે હાએ સનમ કર દેખા,
કોઇભી દાગ થા સીનેપે કે નાસૂર ન થા.
મોહતસબ આજ તેરી હાથોંસે મએખાનેમેં,
દીલ ન થા કોઈ કે શીશેકી તરેહ ચૂર ન થા.
"દર્દ" કે મીલનેસે અએ યાર બુરા કયું માના,
ઊસકો કુછ ઔર સીવા દીદકે મંઝૂર ન થા.

ગઝલે સૌદા.

અએ રશ્કે કમર દિલકા જલાના નહીં અચ્છા,
ઊલફતકો બડા કરકે ઘટાના નહીં અચ્છા.
આતી હુએ ચમનમેં મેરે ગુલરૂકી સવારી,
અએ બાદ સબા ખાક ઊડાના નહીં અચ્છા.
હો જાએગા સૌદા મુજે ઝુલ્ફેં ન સંવારો,
કુશ્યારકો દિવાના બનાના નહીં અચ્છા.
લિખવાના તુ યે મિસરા મેરે સંગે લહદપર,
મૌત અચ્છી હુએ પ દિલકા લગાના નહીં અચ્છા.
સૌદાકી અભી આંખ ગુલિસ્તાંમેં લગી હુએ
અએ બુલબુલો એ શૌર-મચાના નહીં અચ્છા.

ગઝલે દબીર.

દફન કરના મુજકો કૂએ યારમેં,
કબ્ર બુલબુલકી બને ગુલઝારમેં.
અપને યૂસુફકા અઝીઝા હું ગુલામ,
ચાહે મુજકો બેચલે બાઝારમેં.
સર મેરા લટકાકે કાતિલને કહા,
ફૂલ-લગા હુએ આજ નખ્લેદારમેં.
સરકે કટનેકા મુજે કુછ ગમ નહીં,
ખમ ન આજાએ તેરી તલવારમેં.
લાશ મેરી કયું પડી હયે બેકફન,
ક્યા કફન મિલતા નહીં બાઝારમેં.
કબ્રમેં રોઝન મેરી રખના ઝરૂર,
મર ગયા હું ઇન્તેઝારે યારમેં.
બાદ મુરદન મેરે લાશેકો દબીર,
જાકે રખના કૂચએ દીલદારમેં.

ગઝલે વઝીર.

દુશ્મનભી અપને દોસ્તસે યા રબ્બ જુદા ન હો,
ના આશનાકોભી અલમેં આશના ન હો.
સદ ચાક હોવો દિલકે જો દર્દે આશના ન હો,
ફુટે વો આંખ જીસસેકે આંસુ ગીરા ન હો.
વો સૈદ હું કે પરભી હોં ઔર ઊડ સકા ન હો,
યા રબ્બ મુજે કહીં પરે માહી મીલા ન હો.
ખામોશ અપને દરપે મુજે દેખકર વો શોખ,
કહેતા હુએ યે ફકીર કહીં બેનવા ન હો.

અઝલે મમનુન.

ગુમાં ન તુજપે કરૂં કયું કે દીલ ચુરાનેકા,
જુકાકે આંખ સબબ કયા હુએ મુસકુરાનેકા.
યે સીના હુએ યે જીગર હુએ યે દીલ હુએ બીસમીલ્લાહ,
અગર ખીયાલ હુએ તલવાર આઝમાનેકા.
કીસીકે હોટકે હલ્લતેહી યે તમામ હુએ,
મઝા મીલા ન હમેં ગાલીયાંભી ખાનેકા.
સુજહે યે દર્દ હુએ માલુમ હુકમ બુલબુલ દ,
ન મેરી ખાકપે કર કસ્દ ફુલ લાનેકા.
કીયા ફરેફ્તા યે કહેકે હાલે દીલકા મેરે,
અસર ફુસુંસે નહીં કુછ કમ ઇસ ફસાનેકા.
ગમોંકી ગર યેહી બાલીદગી હુએ તો આખીર,
દીલે ગીરફ્તા નહીં સીનેમેં સમાનેકા.
જુકી નીગેહમેં હુએ ઢબ પુર્સશે નેહાનીકા,
હીનામેં રોઝ દીયા રંગ મેહેરબાનેકા.
અજી મએં ગર્મ નફ્સ સોઝસે કે બહરે ચીરાગ,
કરે હુએ શોલએ કામ આબે ઝીંદગાનીકા.
કહાંસે રોઝ દીલો સીના ઓર જીગર લાઉં,
તુમે લગાના હુએ યે હાથ તેગ રાનેકા.
ઇલાહી જેબકે દામનસે આસ્તીં ધો લું,
મીઝાને સીખ લીયા શુગલ ખુંફીશાનીકા.
નહીં બચા મરઝે ઇશ્કસે કોઈ "મમનુન".
હમેં દરેગ બહોત હુએ તેરી જવાનીકા.

ગઝલે નઝીર.

મેરા દીલ હુએ મુસ્તાક ઊસ ગુલબદનકા,
કે યે બાગ એક ગુલ હુએ જીસકે ચમનકા.
વોહી ગુલફ હુએ જીસકી નગહુતસે અબતક,
પડા ખુન સુખે હુએ મુશકે ખુતનકા.
વોહી લાલ લબ હુએ કે હસરતસે જીસકે,
જીગર આજતક ખું હુએ લાલે યમનકા.
અજબ સએર દેખી " નઝીર " ઊસ ચમનકી,
અભી વસ્લ થા નરગીસો નસ્તરનકા.
અભી યક દીગર થે જમાં સુંબુલો ગુલ,
અભી થા બહુમ જોશ સરૂ ઓ સમનકા.
અભી ચહેચહે બુલબુલોંકે અયાં થે,
અભી શોર થા કુમરીએ નારાઝનકા.
ઘડી ભરકે જો બાદ દેખા યે આલમ,
કે નામો નશાં ભી ન વાં થા ચમનકા.

ગઝલે ફીદવી.

દીલ તડપતા હુએ સુબ્હોશામ પડા,
યા ઈલાહી યે કીસસે કામ પડા.
ગો ના લેવે તુ નામ આશકકા,
અબ તો મુંહમેં યે સબકે નામ પડા.
જાનસે હોગયા બદન ખાલી,
જીસમ રહે જાવેગા તમામ પડા.
કાબીલે બંદગી નહીં તો નહીં,
કબ ગલે આકે યે ગુલામ પડા.
યાર એસા ન પાવેગા " ફીદવી ",
દેખ લેના ગર ઊસકો કામ પડા.

ગઝલે આતિશ.

ખબર લે અએ મસીહા તુ કહાં હુએ,
તેરા બિમારે બિસ્મીલ નીમજાં હુએ.
ખુદા પિનહાં હુએ આલમ આશકારા,
નેહાં હુએ ગંજ વિરાના અયાં હુએ.
દિલે રોશન હુએ રોશન ઘરકી મનઝિલ,
યે આહિના સીકંદરકા મકાં હુએ.
તકલ્લુફસે ભરી હુએ હુસ્ને જાતી,
કયાએ ગુલમેં ગુલબૂટા કહાં હુએ.
કદ્દ મહબૂબકો શાયર કહે સર્વ,
કયામતકા યે યા તીરે નશાં હુએ.

ગઝલે આશક.

ભલા હો તેરા અએ સાકી રહે આબાદ મએખાના,
મએ ગુલરંગસે ભરદ્દ ફકીરોંકાભી પએમાના.
ખુદા જાને યે આરાયશ કીસે ભાએગી દુનિઆસે,
ફિર આઇના મંગાયા હુએ તલબ હોતા હુએ ફિર શાના.
લબે નાઝુકકા બોસા દેકે મુજકો વસલકી શબમેં,
ગઝબ હુએ મુંહ છુપા લેના કયામત હુએ યે શરમાના.
ઇલાહી ખએર હો ફિર દામનો જેબો ગીરેબાંકી,
કઇ દીનસે નઝર ફિર ખ્વાબમેં આતા હુએ વીરાના.
પીએ જાઊં યુંહીં સાગરપે સાગર વો શરાબી હું,
હટાઊં ફિર ન દમભર ગર લગાઊં મુંહસે પએમાના.
પસંદ આએ ન કયું આશક મીઝાજોંકો યે અએ "આશક"
કલામ આપના હુએ રોંદાના ગઝલ આપની હુએ મસ્તાના

ગઝલે ફકીર.

દામન છુડાકે હાથસે જાનાં નીકલ ગએ,
હમ ઊનકે પીછે ફાડ ગીરેબાં નીકલ ગએ.
મજનુંકે હોશ ઊડ ગએ સુનતેહી જબકે હમ,
વહશતમેં આકે સુએ બીયાબાં નીકલ ગએ.
દેખ ઊસકે ઝુલ્ફો રૂખકી તરફ કુફ્રો દીનસે,
હીંદુ તમામ ઔર મુસલમાં નીકલ ગએ.
નાકામ એક હમીં રહે અએ ચર્ખ વરના યાં,
સબકે દીલોંકે હસરતો અરમાં નીકલ ગએ.
સુનકર ચમનમેં ઊસ ગુલે આરીઝકી ખુબીયાં,
ગુલશનસે સારે મુર્ગે ગુલીસ્તાં નીકલ ગએ.
ઊનસા કોઇ નઝર ન પડા યું તો અએ ફકીર,
અપની નઝરસે સેંકડો ખુબાં નીકલ ગએ.

ગઝલે જુરઅત.

ઇમશબ કીસી કાકુલકી હીકાયાત હએ વલ્લાહ,
કયા રાત હએ કયા રાત હએ કયા રાત હએ વલ્લાહ.
દીલ છીન લીયા ઊસને દીખા દસ્તે હીનાઈ,
કયા હાથ હએ કયા હાથ હએ કયા હાથ હએ વલ્લાહ.
આલમ હએ જવાનીકા જો ઊભરા હુવા સીના,
કયા ગાત હએ કયા ગાત હએ કયા ગાત હએ વલ્લાહ.
દુશનામકા પાયા જો મઝા ઊસકે લબોંસે,
સલવાત હએ સલવાત હએ સલવાત હએ વલ્લાહ.
જુરઅતકી ગઝલ જીસને સુની ઊસને કહા વાહ,
કયા બાત હએ કયા બાત હએ કયા બાત હએ વલ્લાહ.

ગઝલે નીયાઝ.

ઇશ્કમેં તેરે કોહે ગમ સરપે લીયા જો હો સો હો,
અએશો નશાતે ઝીંદગી છોડી દીયા જો હો સો હો.
અક્લકે મદરસેસે ઊઠ ઇશ્કકે મએકદેમેં આ,
જામે ફના વ બેખુદી અબતો પીયા જો હો સો હો.
લગકે આગ લગ ઊઠી પુંબા તરેહસે જલગયા
વખ્તે વુજુદો જાનો તન કુછ ન બચા જો હો સો હો.
હીજરકી શબ મુસીબતેં અરઝ કીં ઊસકે રૂબરૂ,
નાઝો અદાસે મુસકુરા કેહને લગા જો હો સો હો.
દુનયાંકે નેકો બદસે કામ હમકો નીયાઝ કુછ નહીં,
આપસે ગુઝર ગયા જો ફેર ઉસસે ક્યા જો હો સો હો.

ગઝલે આશક.

હમસે નાહક મલાલ કરતે હો,
બે છુરી ક્યું હલાલ કરતે હો.
મેહેંદી મલતે નહીં જો હાથોંમેં,
દીલ મેરા પાએમાલ કરતે હો.
મુજપે ગુસ્સા યે બે સબબ ક્યા હુએ,
આંખેં ક્યું લાલ લાલ કરતે હો.
મુજકો સૌદા કહીં ન હો જાએ,
ક્યું પરેશાં યે બાલ કરતે હો.
વાએઝો ચુપ રહો ખુદાકે લીએ,
ક્યું હરામો હલાલ કરતે હો.
માહરૂયોંસે ઇશ્ક અએ આશક,
સચતો યું હુએ કમાલ કરતે હો.

ગઝલે આશક.

કુછ હુસ્નમેં માહાતાબ નહીં તુમસે ઝીયાદા,
ચેચકકે નશાં હએં કહીં અંજનુમસે ઝીયાદા.
ક્યા જલદ મોહબત મેરી જાં તુમને ઘટાઈ,
યા રબ્ત બડાના ન હુમેં તુમસે ઝીયાદા.
ક્યુંકર મેરે રોનેસે ન શરમાએ સમંદર,
તુફાં હએ કહીં અશકોંકા કુલઝુમસે ઝીયાદા.
મરતા હું અયાદતકે લીયે ક્યું નહીં આતે,
બેરહેમ ઝમાનેમેં નહીં તુમસે ઝીયાદા.
મેલેકી ઝરા સએર કરો આંખ ઊઠાકર,
ઘબરાતે હો ક્યું કસરતે મરદુમસે ઝીયાદા.
દેતે હો અબસ જાન પરીરૂયોંપે આશક,
દીવાના ઝમાનેમેં નહીં તુમસે ઝીયાદા.

ગઝલે કુતબ.

કીસ શાનસે આતી હએ યે ચાલક બસંતી,
ઔર પહેની હુઇ સુરખ હએ પોશાક બસંતી.
માલુમ નહીં ઇશ્કમેં કીસકે હએ ગીરફતાર,
ક્યુ રખતી હએ યે સીનએ સદચાક બસંતી.
હમ હએં તેરે મુશ્તાક ઝરા આકે લીપટ જા,
ફુરકતમેં તેરી હોગઇ બસ ખાક બસંતી.
ગુલ ફુલે સમાતે નહીં ગુલશનમેં અજીઝો,
ઔર બાદે સબા જહાડે હએ ખાશાક બસંતી.
ક્યું કર ન ફીદા હોવે કુતબ જાનો જીગરસે,
હોતા હએ તસદ્દુક તેરા અફલાક બસંતી.

ગઝલે મતલબ.

મારતા હું તુમારી મએં હરબાર,
આશ્નાઓમેં સબ બડાઇ યાર.
તુમકો લાઝિમ હુએ પકડોગે મેરા,
હાથમેં હાથ બામહોબતો પ્યાર.
મુજકો પ્યારી લગી તુમારી આજ,
ચાલ ધીમી અએ સર્વે ખુશ રફતાર.
ખૂબ કરવાયા અબતો મત કરવા,
મુજકો રૂસ્વા બ કૂચઓ બાઝાર.
એક ઝરાભી મુજકો કરનેદ્દે,
યાર મુજ દિલકે દર્દકી તકરાર.
હુકમ હોવેતો આજ મારૂં મએ,
ખિંચ રાહ પેટમેં અદ્દુકે કટાર.
ગરચે મતલબકા ખુશ લગે તુમકો,
તો પડો રેખ્તા સજન લલકાર.

ગઝલે નઝીર.

તાબ ઊરકે દેખનેકી ન લાએ ચલે ગએ,
કયા કયા પરી જવાન થે આએ ચલે ગએ.
આલમ થા યે ઝુલિખાં કે યૂસુફકી ચાહમેં,
રૂકે હઝાર બેચ્હાકે આએ ચલે ગએ.
દારા રહા ન જમ ન સિકંદરસા બાદશાહ,
તખ્તે ઝમીપે સેંકડો આએ ચલે ગએ.
દેખે નઝીર મએંને ચમનમેં જો આપકો,
મહેંદી ભરે વો હાથ દીખાએ ચલે ગએ.

ગઝલે આલમ.

બડગઈ વહશતે દીલ ફિર તેરે દીવાનેકો,
ઈસિકો લેજાઊં મઐં કીસ દશતમેં બહેલાનેકો.
સુરતે તારે નઝર જીસમ હુવા હઐ લાગર,
જાન બાકી હઐ ફકત તનસે નીકલ જાનેકો.
અબ ખુદા ખઐર કરે દખીઐ કયા હોતા હઐ,
જમઆ અગયાર હુઐ ફેર ઊસે ભડકાનેકો.
સુનકે વો હાલ મેરા કહેતા હઐ હંસકર સબસે,
ચેબી એક મક હઐ ઊસકા મેરે ધમકાનેકો.
ન યકીં કરના મોહબ્બતકા કીસીકી "આલમ"
શોબદે અએસે બહોત હોતે હઐં બહેકાનેકો.

ગઝલે આશક.

દીલ પરદા નશીનોંસે લગાના નહીં અચ્છા,
કુચેમેં પરીરૂઓંકે જાના નહીં અચ્છા.
રૂખ ચાંદસા ઝુલ્ફોંમેં છુપાના નહીં અચ્છા,
અએ જાન યે અંધેર મચાના નહીં અચ્છા.
હોજાએગા વો ગએરતે ગુલ ઔરભી મગરૂર,
બુલબુલકી તરેહ ઈશક જીતાના નહીં અચ્છા.
સબ ઝુલ્મોસીતમ ખુબ હઐં ઊસ રશકે પરીકે,
લેકીન દીલે આશકકો જલાના નહીં અચ્છા.
તનહા ઊન્હેં પાકર જો મઐં લીપટા તો વો બોલે,
બેશરમ હઐ મુંહ તુજકો લગાના નહીં અચ્છા.
પરદેકો ઊઠાકર મુજે સુરતભી દીખાદો,
ખાલી ફકત આવાઝ સુનાના નહીં અચ્છા.
સોએ હઐં શબે વસ્લકે જાગે હુએ "આશક",
અએ મુરગે સહર શોર મચાના નહીં અચ્છા.

ગઝલે ઝફર

ખ્યારે હસરત કબ્રતક દીલમેં ખટકતા જાએગા,
મુરગે બીસ્મીલકી તરે લાશા ફડકતા જાએગા.
દેખ્યાએ કયુંકર જવાએ ખતસે આંખેં શાદ હોં,
રાસ્તા દેખા નહીં કાસીદ ભટકતા જાએગા.
ચુનકે અફ્‌શાં બામપર બહુરે ખુદા મત જાઇઓ,
અએ સમન જો દેખ લેગા સર પટકતા જાએગા.
મરગયા હું મએં કીસીકી હસરતે દીદારમેં,
કબ્ર તક લાશાભી મેરા રાહ તકતા જાએગા.
કબ્રે આશકસે ન ઇતના બચકે ચલ અએ બેવફા,
કયા ગઝબ હોજાએગા દામન ફટકતા જાએગા.
સરકો મેરે કાટકર તશહીર ફરમાઓગે આપ,
ખુન ઇન આંખોંસે કદમોંપર ટપકતા જાએગા.
જાન જાએગી જો ઇશકે આરેઝે ગુલફામમેં,
તખ્તએ તાબુત મીસલે ગુલ મહેકતા જાએગા.
ઇશકકા ખંજર લગા હુએ દીલપે કારી અએ સનમ,
ગોરમેંભી ઝખ્મેદીલ આપના ટપકતા જાએગા.
અએ "ઝફર" કાયમ રહેગા જબતલક ગુલઝારે હીંદ,
અખ્તરે ઇકબાલ ઊસ ગુલકા મહેકતા જાએગા.

ઠુમરી જીલ્લા.

હો સનમ મુખડા તો દીખા જારે,
તોરે દેખનકો તરસે નએના—સનમ;
બારા બરસકી લાગી લગન.
છુટત નહીં કર કોટ જતન,
મુખડા દીખલા મન મોહન;
જરા બનસી બજા જારે—હાં સનમ.

ગઝલે વઝીર.

શાનેમેં પેચસે ઉન ઝુલ્ફોંકા જોબન દેખે,
પાંઊં હમ છુનસકે હાથ બિરહમન દેખે.
જાન દે ગાલ જો ગોરે વો ફરંગન દેખે,
કમ્પની કત્લ હો મિઝગાંની જો પલટન દેખે.
કહે ઈન્જીલે મસીહાપે હુઇ હુએ નાઝિલ,
દેખકર લબ જો ખતે ચાર ફરંગન દેખે.
સર કહીં હાથ કહીં પૈર કહીં દફન હુએ,
એક આશિકકે તુમારે કઇ મદફન દેખે.
ચમને કૂચએ દિલદારમેં રહેતા હું વઝીર,
દમ ફડક જાએ જો બુલબુલ મેરા મસ્કન દેખે.

ગઝલે બેગમ.

બરસોં સરે ગેસુમેં ગીરફતાર તો રખ્ખા,
લો કહેતે હો કયા તુમને હમેં મારતો રખ્ખા.
કુછ બે અદબી હમને ન કી યારસે શબભર,
હાં યારકે રૂખ્સારપે રૂખ્સાર તો રખ્ખા.
ઇતનાભી ગનીમત હુએ તેરી તરફસે જાની,
ખીડકી ન રખી રોઝને દીવારતો રખ્ખા.
વો ઝુબ્હા કરે યા ન કરે ઊસકા નહીં ગમ,
સર હમને તહે ખંજરે ખુંખ્વાર તો રખ્ખા.
ઈતમેપે નહીં માનતે લો ખુશ રહો સાહેબ,
સર આપકે કદમોંપે કઈ બાર તો રખ્ખા.

અઝલે ઝફર

દેખ મુજકો બુતે બેપીરને મુંહ ફેરલીયા,
આજ મુજસે મેરી તકદીરને મુંહ ફેરલીયા.
અક્લને હોશને તકદીરને મુંહ ફેરલીયા,
બસ મેરી આહસે તાસીરને મુંહ ફેરલીયા.
મઐંતો તડપાબી દમે કતલ નહીં અએ કાતીલ,
કયા સબબ જો તેરી શમશીરને મુંહ ફેરલીયા.
ઊસકા નકશા જુંહીં છાતીસે લગાયા મઐંને,
મહો ખુરશેદ ફલકો પીરને મુંહ ફેરલીયા.
અએ "ઝફર" ચેહેરએ તાબાંને સનમ દેખતેહી,
મહો ખુરશેદ ફલકો પીરને મુંહ ફેરલીયા

અઝલે ઝફર

નાઝ અછા નઝર અછી હુએ અદાએં અછી હુએ,
તુજમેં જો બાત હુએ વો નામે ખુદા અછી હુએ.
કીસતરેહ હો તેરા બીમારે મોહબ્બત અછા,
ન તબીબ અછા હુએ કોઇ ન દવા અછી હુએ.
બાત જો તુમકો લગી મેરી બુરી કયા બાએશ,
વરના વો જીસને સુની ઊસને કહા અછી હુએ.
અએ જફાગાર ઇસીમેં હુએ તેરી ગો મરઝી,
તો વફાસે મેરે હકમેં યે જફા અછી હુએ.
કસર વાલોંસે હુએ કયા કામ ફકીરોંકો ઝફર,
હમ જહાં બએઠ ગએ બસ વોહી જા અછી હુએ.

ગઝલે ઝૌક.

કીસી બેકસકો અએ બેદાદગર મારાતો ક્યા મારા,
જો આપી મર રહા હુએ ઊસ્કો ગર મારાતો ક્યા મારા.
ન મારા અપકો જો ખાક હો અકસીર બન જાતા,
અગર પારેકો અએ અકસીર ગર મારાતો ક્યા મારા.
બડે મુઝીકો મારા નફ્સે અમ્મારાકો ગર મારા,
નિહંગો અઝદહાઓ શેર ગર મારાતો ક્યા મારા.
જીગર દિલ દોનુ પહેલુમેં હુએં આપને ઊસ્ને ક્યા જાને,
ઇધર મારાતો ક્યા મારા ઊધર મારાતો ક્યા મારા.
દિલે બદખ્વાહુમેં થા મારના યા ચશ્મે બદબીમેં,
ફલકપર ઝૌક તીરે આહ ગર મારાતો ક્યા મારા.

ગઝલે આતિશ.

દહન પર હુએં ઊન્કે ગુમાં કૈસે કૈસે,
કલામ આતે હુએં દરમિયાં કૈસે કૈસે.
ઝમીંને ચમન ગુલ ખિલાતી હુએ ક્યા ક્યા,
બદલતા હુએ રંગ આસ્માં કૈસે કૈસે.
તુમારે શહીદોંમે દાખિલ હુએ હુએં,
ગુલે લાલાઓ અરગ્વાં કૈસે કૈસે.
બહાર આઈ હુએ નશેમે ફ્રેજુમતે હુએ,
મુરીદાને પીરેમુગાં કૈસે કૈસે.
ન ઘોરે સિકંદર ન હુએ કબ્રે દારા,
મિટે નામિયોંકે નશાં કૈસે કૈસે.

ગઝલે મોમીનખાં

કીસીકા હુવા આજ કલ થા કીસીકા,
ન હુએ તુ કીસીકા ન હોગા કીસીકા.
કીયા તુમને કત્લે જહાં એક નઝરમેં,
કીસીને ન દેખા તમાશા કીસીકા.
ન મેરી સુને વો ન મએં નાસેહાકી,
નહીં માનતા કોઈ કહેના કીસીકા.
મુજે માર ડાલા હુએ ઇનકારને ફિર,
ન કહેના કે ક્યા મુજપે દાવા કીસીકા.
જો ફીર જાએ ઊસ બેવફાસે તો જાનું,
કે દીલપર નહીં ઝોર ચલતા કીસીકા.
સબબ નગહુતે યાર લાઇ કહાંસે,
ઊસે દખલ ક્યા ગો મએં હુંગા કીસીકા
વો કરતે હુએં બેબાક આશક કુશી યું,
નહીં કોઇ દુન્યામેં ગોયા કીસીકા.
દગો અલહઝર ઓર ડરકે બુતાંસે,
મુજે ડર હુએ અએ મોમીન અએસા કીસીકા.

ગઝલે ઝફર.

ક્યા મિઝાં આઇ ચમનમેં શજરે ગુલ જાતા રહા,
ચૈન ઔર મેરે જીગરકા સબ્રતી જાતા રહા.
ક્યું ન તડપે વો હોમા અબ દામમેં સૈયાદકે,
બેડના દોદો પહર આબ તખ્તકા જાતા રહા.
ક્યા ખુશી હર એકકો થી કર રહેથે સબ દુઆ,
જબ ગુસી ફોજે નસારા હરસકી જાતા રહા.
રેહેતેથે જીસ શહેરમેં શગરો કગર હુવો પરો,
લશ્કર ઉનકો કોઇ લેકર કીધર જાતા રહા.
પેહલેતો થા શહેરે દહેલી અબ હુવા ઉજડા દયાર,
અએ ઝફર યે ક્યા હુવા જોબનકા ઘર જાતા રહા.

ગઝલે ઝફર.

ખુંસે અશ્ક આંખોંસે જબ મીલકર ગુલાબી હોગયા,
ફેર તો યે રૂમાલ સુફીદ અક્સર ગુલાબી હોગયા.
યાદમેં ઊસ સરવેકદકે ખુન રોયા ઈસકદર,
લી ઈધર કરવટ ઊધર બીસતર ગુલાબી હોગયા.
ખુનકા દાવા કીયા જબ ઊસ ગુલાબી પોશને,
સાફ રંગે કાગઝે મહઝર ગુલાબી હોગયા.
બઝમમેં દેખી ગુલાબી તુને કીસીકી ચશમે મસ્ત,
સાકીયા બેહોશ ક્યું ભરકર ગુલાબી હોગયા.
બાગમેં ચીટકા ગુલાબ આયા જુનોં પુર જોશમેં,
અબ તો જાડા અબ્બે પરી પએકર ગુલાબી હોગયા.
તેરે દામનસે જો ટપકા ખું શહીદે નાઝકા,
ખુબ ગહરા દામને મહશર ગુલાબી હોગયા.
તર પસીનેમેં હુવા જો વો ગુલાબી પોશ આજ,
બરમેં જોડા ઔર ઝેમા તર ગુલાબી હોગયા.
વો ગુલાબી આંખ જો યાદ આઇ વક્તે મએકશી,
ફેર તો મેરે હકમેં હર સાગર ગુલાબી હોગયા.
ઓ તુરશ અબરૂ હુવા જો ઊસકી શોખીપર "ઝફર",
રંગે લાલા બાગમેં કટકર ગુલાબી હોગયા.

ગઝલે તુરાબ.

યે હાઝીર હુએ સરે બાઝાર ગરદન,
ખુશીસે કાટલે દીલદાર ગરદન.
જો આશક હુએં નહીં મરનેસે ડરતે,
કટાતે હુએં સરે બાઝાર ગરદન.
તુમારે ઇશ્કમેં જો નાતવાં હુએં,
ઊઠા સકતે નહીં બીમાર ગરદન.
ખુદા જાને યે ગુલફેં કયા બલા હુએં,
સતાતી ખ્વાબમેં હરબાર ગરદન.
સદા આવાઝ આતી હુએ ફલકસે,
કોઇ મારા ગયા ઊસ પાર ગરદન.
હમારે યારકી પહેછાંન હુએ યે,
કમર પતલી સુરાહીદાર ગરદન.
તુરાબ ઊસ કૂચેમેં જાના ન હરગીઝ,
જહાં કટતી હુએં નીત દો ચાર ગરદન.

ગઝલે અમાનત.

જમજમા કીસકી ઝબાંપર બ દિલે શાદ આયા,
મુંહ ન ખોલા થા કે પર બાંધને સૈયાદ આયા.
જીસને નઝારા કીયા સલ્લે અલ્લા યાદ આયા,
તેરે હિસ્સેમેં સનમ હુસ્ને ખુદાદાદ આયા.
બરછીયાં હુએં ગુજે સુરજકી કીરન સુબહે વીસાલ,
સ્વાંગ હયા લેકે યે ચર્ખે સીતમઇજાદ આયા.
સચતો હુએ હઝરતે ઇનસાનકી હુએ ખુદ મતલબ,
જબ દીયા રંજ બુતોંનેતો ખુદા યાદ આયા.
રખા જન્નતમેં અમાનત જો કદમ હૈદરને,
દોડે જીબરીલ યે કહેકર મેરા ઊસ્તાદ આયા.

ગઝલે ગોયા

કતલે ઊસ્શાક કીયા કરતે હુએં,
બુત કહાં ખઐાફ ખુદા કરતે હુએં.
સર મેરા તનસે જુદા કરતે હુએં,
દર્દકો આપ દવા કરતે હુએં.
હો ગની બોસએ લબ દે ડાલો,
હમ ફકીરાના સદા કરતે હુએં.
અપને સાકીકો શબે ફુરકતમેં,
પાની પીપીકે દોઆ કરતે હુએં.
સુબ્હોકો હમ ભેજકે આઈના,
મુંહ તેરા દેખ લીયા કરતે હુએં.
હમ બને ચાંદકે હાલે ગોયા,
ગીર્દ ઊસ માહકે ફીરા કરતે હુએં.

ગઝલે આશ્કત.

રાઝી હુએં હમ ઊસીમેં જો કુછ દિલરૂબા કરે,
ચાહે જફાએ ઝોર કરે યા વફા કરે.
એએ દોસ્ત જહાંમેં જીસે મુફલસી રહે,
વો અપની બેકસીકો ન રોવેતો કયા કરે.
દુનિયાંમેં જો હસેંગા હમારી મુરાદપર,
વોભી મુરાદ અપની ન પાવે ખુદા કરે.
વિર્દે ઝબાં યે આફતે મુફલિસકે હુએં મુદામ,
આસાં સભોંકી મુશ્કિલેં મુશ્કિલકુશા કરે.

ગઝલે આજીઝ.

અજબ હાલે દિલે મુઝતર હુએ યા રબ ઇસકો ક્યા કહીએ,
તપિશ કહીએ કે દિલકી બેકલી કહીએ બલા કહીએ.
ન ભાતા ઇશ્ક હુએ હમકો ન ભાતા નાચ ગાના હુએ,
ખુદાકી યાદસે હુએ બેકલી શાને ખુદા કહીએ.
ભટકતે હુએં કિધર જાએં નિકલકર સુરતે વહશી,
મિલે ગર કએસ જંગલમેં તો ઊસસે માજરા કહીએ.
તબિયત બર્કે મુઝતરકી તરેહ કાયમ નહીં અપની,
શરર કહીએ ઇસે સીમાબ કહીએ ઇસકો ક્યા કહીએ.

ગઝલે આસીફ.

તુજસા દીલદાર હો ઔર નાઝો ખીરામ અએસા હો,
ક્યું ન દીલ કુફ્રસે મુનકર હો જો રામ અએસા હો.
લબે મસીહાસે કરે બાત તુ અએ મુસહર્ફ રૂ,
મુરદા દીલ ક્યું ન જીએ જીસકા કલામ અએસા હો.
મએં હું સદકે તેરે તુ ગાલીયાં દે અએ ઝાલમ,
બંદગી અએસી હો ઔર ઊસકા ઇનામ અએસા હો.
ઝુલર્ફ મુશકીંમેં પરીરૂકે યે દીલ ક્યું ન ફંસે,
અએસા સઇયાદ હો ઔર હાથમેં દામ અએસા હો.
આરઝુ હુએ કે શબે વસલ મયસ્સર હોવે,
મએં હું ઔર યાર હો ઔર ગરદીશે જામ અએસા હો.
મુલતજી મત હો સીવા ઝાતે અલીકે આસીફ,
ફિર તુજે ચાહીએ ક્યા જીસકા ઇમામ અએસા હો.

ગઝલે નૂર.

મએં જો જાઊં અજલસે આપ આજાએં અગર પહેલે,
યે પૈગામે ઝબાની ખતસે કહેના નામાબર પહેલે.
ઇવઝ બોસેકે હમને ગાલિયાં દીંથીં કે સાહેબને,
ઝરા ઇનસાફ તો કીજે નિકાલા કીસ્ને શર પહેલે.
અરે ઓ બે મુરવ્વત તુજકો દિલ દેના નહીં લાઝિમ,
કોઇ પૈદાતો કર લેવે હમારાસા જીગર પહેલે.
શબે વસ્લે ગરીબાં હુએ તેરી ગરદનપે ખૂં હોગા,
ન બોલ ઊઠના કહીં ઝાહિદસે અએ મુર્ગે સહર પહેલે.
અજબ સરકાર હુએ અલ્લાહકી અએ નૂર મએં સદકે,
હુનરમંદોંસે પુછે જાતે હુએં વહાં બેહુનર પહેલે.

ગઝલે ઝામિન.

ચમનમેં આકે કોઈ દમ જો તુ સબા ઠેરી,
નસીબે બુલબુલે શૈદા ખિઝાંભી આ ઠેરી.
જીનોંને છોડા ન એક તાંરે પેરહન મેરા,
બદનપે ખાક ફકીરોંકે યે કબા ઠેરી.
ગાય ન ઝિન્દા ફિરા કૂએ યારસે કોઈ,
ગલી સનમકી અઝીઝો યે કરબલા ઠેરી.
જો કત્લ કરકે કીયા પાયમાલ આશીકો,
હમારા ખૂન તેરે પાઊંકી હિના ઠેરી.
ઊઠાકે પરદએ રૂખ દેખ યાર ઝામિનકે,
હમારી જાન ચલી આપકી હયા ઠેરી.

ગઝલે આતશ.

ઠોકરેં મારકે મુરદોંકો જીલાતે ન ચલો,
રશ્કસે ખાકમેં ઝીંદોંકો મીલાતે ન ચલો.
બરકો શમશીરકી અચ્છી નહીં ચાલેં ચલની,
રાહકો કાટતે જાદેકો જલાતે ન ચલો.
ગીર પડતે હએં કુવેં ઔર ગડોંમેં રાહગીર,
ઝકનો નાફકે આલમકો દીખાતે ન ચલો.
દો કદમ સાથ જો ચલતા હું મએં ગીરયાં ઊસકે,
યેહી ફરમાતે હએં હંસહંસકે હંસાતે ન ચલો.
ભાગકર આશકે શએદાસે કહાં જાઓગે,
કદમ આહેસ્તા રખો ઠોકરેં ખાતે ન ચલો.
ઊનસે કેહદે કોઇ આતે હએં જો યે લક્કએ અબ્ર,
ચશ્મે આતશકી તરેહ આંસુ બહાતે ન ચલો.

ગઝલે નઝીર.

હરગીઝ ન પીલા મએ મુજે તુ આંખ બદલકર,
સાકી તેરે કૂચેસે ન જાઊંગા સંભલકર.
મએં કુશતએ અબરૂ હું તેરા અએ મેરે કાતીલ,
આએ હો લીએ હાથમેં ક્યું તેગ મચલકર.
તુમનેતો દીલ અપનેસે કીયા કત્લ હએ મુજકો,
બએઠે હો લબેં બાંધકે બાહેર જો નીકલકર.
જબ હમસે ખફા હોકે વો જાતા હએ શમઆરૂ,
ખામોશ હો રહે જાતા હું પરવાનેસા જલકર.
મએં આશકે બેદીલ હું તેરા અએ મેરે જાની,
મત આંખ ચુરા હમસે તુ અએસા ન ખલલકર.
કહેતા હએ 'નઝીર' ઊસકો ઝરા પ્યારસે સોજા,
તબ ઉઠકે ખડા હોતા હએ વો શોખ ઊછલકર.

ગઝલે સૌદા.

તુટે તેરી નીગાહસે અગર દીલ હુબાબકા,
પાનીભી ફિર પીએં તો મઝા હએ શરાબકા.
દોઝખ્ખ મુજે કુબુલ હએ અએ મુનકીરોનકીર,
લેકીન નહીં દીમાગ સવાલો જવાબકા.
ઝાહીદ સભી હએં ન્યામતે હક જો યે અકલો સગ્ર,
લેકીન અજબ મઝા હએ શરાબો કબાબકા.
ગાફીલ ગઝબસે હોકે કમરપર ન રખ નઝર,
પુર હએ શરારે બર્કસે દામન સહાબકા.
કતરા ગીરાથા જો કે મેરે અશ્કે ગરમસે,
દરયામેં હએ હનોઝ ફ્પોલા હુબાબકા.
અએ બર્ક કીસ તરેહસે મએં હએરાં હું તુજ કને,
નકશા હએ ઠીક દીલકે મેરે ઈઝતેરાબકા.
"સૌદા" નીગાહ દીદએ તહકીકકે હુઝુર,
જલવા હરેક ઝરરેમેં હએ આફતાબકા.

ઠુમરી ખમ્માચ.

હાંજી દૈયાં એક પલ નીંદ ન આવેરી
મોરા પીયા બીન જીઆ ગભરાવે ગભરાવે—દૈયાં.
સાંજ સકાર મોકુ ચેહી રહત હએ
પ્રીત લગાકે પછતાવે પછતાવે
દૈયાં એક પલ નીંદ ન આવેરી—હાંજી દૈયાં.

ગઝલે ઝફર.

જલાયા આપ હમને ઝબ્ત કરકે આહે સોઝાંકો,
જીગરકો સીનેકો પહેલુકો દીલકો જીસમકો જાંકો.
હમેશા કુંજે તનહાઇમેં હમ મુનીસ સમજતે હએં,
અલમકો યાસકો હસરતકો બેતાબીકો હીરમાંકો.
તેરે અંદામો રૂએ કદો ઝુલફો ખતસે હએ ખીજલત,
સમનકો અરગવાંકો સર્વકો સુંબુલકો રએહાંકો.
જગા કીસકીસકો દું દીલમેં તેરે હાથોંસે અએ કાતીલ,
કટારીકો છુરીકો તેગકો ખંજરકો પએકાંકો.
તેરે દંદાનો લબને કરદીયા બેકદર આલમમેં,
ગોહરકો લાલકો યાકૂતકો હીરેકો મરજાંકો.
લડાકર આંખ ઉનસે હમને દુશમન કરલીયા અપના,
નીગેહકો નાઝકો અંદાઝકો અબરૂકો મીઝગાંકો,
ન હો જબ તુહી અએ સાકી ભલા ફિર કયા કરે કોઇ,
હવાકો અબ્રકો ગુલકો ચમનકો સેહને બુસતાંકો.
બનાયા અએ ઝફર ખાલીકને કબ ઇનસાનસે બહેતર,
મલકકો દેવકો જીનકો પરીકો હુરે ગીલમાંકો.

ઠુમરી કાહારવો.

એક પરીને મારા મોહે, એક પરીને મારા
જાદુ મોપે ડારા, મોહે એક પરીને મારા—એક પરીને.
ચંદ્રસી સૂરત મહેરસી મૂરત રખતી હએ માહા પારા
જીરા મએંને વાપર વારા, એક પરીને મારા—એક પરીને.

ગઝલે આશક.

દોનાં રૂખસાર માહા પારે હુએ,
અબરૂ ઔર ખાલ ચાંદ તારે હુએ.
એકબારી તો ખ્વાબમેં આવો,
કબસે મુશ્તાક હમ તુમારે હુએ.
નહીં બુંદ અરકી ચહેરેપર,
ચાંદકે મુંહપે યે શીતારે હુએ.
અએન મજલીસમેં આંખ મારે હો,
સચ બતાઓ યે કયા ઇશારે હુએ.
રાતેં કાટીં હુએ તારે ગીનગીન કર,
તીનકે ચુનચુનકે દીન ગુઝારે હુએ.
જીનકો કહેતે હુએં ગોલે સહરાઇ,
વો મેરી આહકે શરારે હુએં.
પેચમેં કીસકો લાઓગે સાહેબ,
બાલ કીસકે લીએ સંવારે હુએં.
દીલે બેતાબકો દો નીમ કીયા,
તેરી અબરૂ નહીં યે આરે હુએં.
આશક હોનેસે ઊસ પરીરૂકે,
હોગએ સબ અદુ હમારે હુએં.

ઠુમરી ભૈરવી.

દુખ પૂછો તો હમરા કોઈ નહીં
રાત પીયા સંગ સોઇ નહીં રે—દુખ પૂછોતો.
ચુન ચુન કલીયાં, સેજ બીછાતી
હાં સેજકા સાથી કોઇ નહીં—રાત પીયા.

ગઝલે આલમ.

સએરે ગુલઝાર હો ઔર વો ગુલે બેખાર ન હો,
કયું ચમન ખાર ન હો;
કીસ તરેહ સર્ફે ફુગાં યે દીલે બીમાર ન હો,
ઝીસત કયું બાર ન હો.
મુર્ગે દીલ જબસે તેરે દામે મોહબતમેં ફંસા,
ન રહે હોશ બજા;
કએદીએ ઝુલફ કોઈ કાફરો દીંદાર ન હો,
યું ગીરફતાર ન હો.
ચએન પડતા નહીં આશકકો બજુઝ રંજોતઅબ,
હીજમેં હાએ ગઝબ;
જબતલક પેશે નઝર યારકા દીદાર ન હો,
સબ્ર ઝીનહાર ન હો.
હુસને દો રોઝાપે મગરૂર ન હો બહેરે ખુદા,
ન રહેગા યે સદા;
ચાહનેવાલોંકે તુમ દરપએ આઝાર ન હો,
યું સીતમગાર ન હો.
પાતે ઇસ તરેહ ન તુમ હુસનમેં પ્યારે શોહરા,
હમ ન હોતે જો ફીદા;
સચ હુએ યૂસુફકી કભી ગરમીએ બાઝાર ન હો,
ગર ખરીદાર ન હો.
જબકે ગએરોંસે મેરે મીલનેકી તુમ ખાઓ કસમ,
કયું ન હો દીલકો અલમ;
કીસ તરેહ લબપે મેરે આહે શરરબાર ન હો,
ચશ્મ ખુંબાર ન હો.
કોન દાનીસતામુસીબતમેં ફંસા હુએ "આલમ",
કીસને ઝીલે યે સીતમ;
હાએ કીસતરેહ યે દીલ ઝીસતસે બેઝાર ન હો,
કયું ચમન ખાર ન હો.

ગઝલે નઝીર.

છોટા બડા ન કમ ન મજ્હોલા ઇઝારબંદ,
હુએ ઊસ પરીકા સબસે અમોલા ઇઝારબંદ.
હરએક કદમપે શોખકે ઝાનુકે દરમીયાં,
ખાતા હુએ કીસ જલકસે જકોલા ઇઝારબંદ.
ગોટા કીનારી બાદલા મુકએશકે સીવા,
થે ચાર તોલે મોતી જો તોલા ઇઝારબંદ.
હંસાનેમેં હાથ મેરા કહીં લગ ગયા તો વો,
લઓંડીસે બોલી જા મેરા ધોલા ઇઝારબંદ.
ઔર ધો નહીં તો ફેંકદે નાપાક હોગયા,
વો દુસરા જો હુએ વો પીરોલા ઇઝારબંદ.
એક દીન કહા યે મએંને કે અએ જાન આપકા,
હમને કભુ મઝેમેં ન ખોલા ઇઝારબંદ.
સુનકર લગે યે કહેને કે કયા ખુબ લો એ ખુશ,
અએસાભી કયા મએં રખતીહું પોલા ઇઝારબંદ.
એક રાત મેરે સાથ વો અઇયારે મકરબાઝ,
લેટી છુપાકે અપના મમોલા ઇઝારબંદ.
જબ સોગઈ તો મએંનેભી દહેશતસે ઊસકે આ,
પહેલેતો ચુપકે ચુપકે તટોલા ઇઝારબંદ.
આખીર બડી તલાશસે ઉસ શોખકા નઝીર,
જબ અધીરાત ગુઝરી તો ખોલા ઇઝારબંદ.

ગઝલે સલીમી.

અએ મેરે રશ્કે કમર નાઝસે આના કયા ખુબ,
દીલે ઊશ્શાકકો ગમઝેસે લુભાના કયા ખુબ.
તુને બેગાના સમજ મુજકો બીઠાયા હુએ દુર,
અપની ખીલ્વતમેં રકીબાંકા બુલાના કયા ખુબ.
દામે કાકુલમેં મેરા દીલ તો હુવા હુએ નખચીર,
તીસપે અએ રશ્કે પરી મુજકો સતાના કયા ખુબ.
શીકલે પરવાનેકી ઇસ દીલકો જલાતા હું સદા,
શમઆરૂ તેરે લીએ જાનકા જાના કયા ખુબ.
ચાબના પાનકા મીસ્સીકી ઘડી પુર આફત,
લાલ લબ ખોલકે દાંતોંકા દીખાના કયા ખુબ.
નાગની ઝુલ્ફકી જબ માંગ નીકાલો હો સનમ,
દીલે ઝખ્મીકો મેરે શાના બનાના કયા ખુબ.
ઇસ સલીમીકો સનમ મેહેરોવફાસે હરદમ,
રાતદીન આપને છપરખટપે સુલાના કયા ખુબ.

ગઝલે ઝાહિદ.

અએ દિલ તુ કિસકી યાદમેં દિવાના બન ગયા,
ઓર શોકે રૂએ શમ્આમેં પરવાના બન ગયા.
ઘબરાકે જાું ખ્યાલે ગુરિઝાં હુવા દિલ,
પહેલુમેં એક રફીક થા બેગાના બન ગયા.
વહશી ખરાબ હાલ પરેશાનો દરબદર;
ફુરકતમેં યારકી તો મએં કયા કયા ન બન ગયા.
પીરે મુગાંસે હમકો મિલી હએ શરાબે ઇશ્ક,
ઝાહિદ હમારી ખાકકા પએમાના બન ગયા.
અએ મુદ્દઇ રકીબ તુ કયા જાને લુત્ફે હીજ્ર,
જેસા કે મએં બના હું તુ વૈસા ન બન ગયા.
ઝાહિદ ફિરાકે યારકી તહરીર કયા ઝરૂર,
આલમમેં તેરે ઇશ્કકા અફસાના બન ગયા.

ગઝલે અસીમ.

ફિર હમારે આહો નાલેમેં અસર પએદા હુવા,
ફિર નેહાલે સર્વસે ગોયા સમર પએદા હુવા.
ફિર કીસીકે કાનકે મોતી હમેં યાદ આગએ,
ફિર હમારા અશ્ક માનીંદ ગોહર પએદા હુવા.
બનકે અખ્તર આસમાંપર જલવાઆરા હોગયા,
સીનએ સોઝાંસે મેરે જો શરર પએદા હુવા.
હોગયા દીલ માયલ કીસીકી સંદલી પોશાકપર,
બેતરેહ ફિર ઇનદીનો કુછ દર્દે સર પએદા હુવા.
બેપરીમેં ભાગતાથા દેખકર સઇયાદકો,
તાયરે દીલ ફંસગયા જબ બાલોપર પએદા હુવા.
ફિર દુરે દંદાંકા ઇન આંખોંમેં અકસ આને લગા,
કતરએ અશ્કાંસે ફિર સીલ્કે ગોહર પએદા હુવા.
સર્વને દાવા તેરે કદસે કીયા ક્યા ફલ મીલા,
ગુલશને હસ્તીમેં આખીર બેસમર પએદા હુવા.
કાન [illegible]કો "અસીમ" અબ ઊસ દુરે નાયાબકે,
ઇનદીનો [illegible] એક રકીબે બદગોહર પએદા હુવા.

સમાપ્ત.

મહેમદહુસેન મહેરઅલીના રચેલા તથા પ્રગટ કીધેલા પુસ્તકોની જાહેર ખબર.

ફિડલ ચાવી—બુક યા ફિડલ વગાડવાની કુંચી.

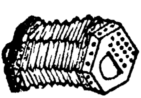

ભાગ ૧ લો—જેમાં ફિડલના મ્હોટા ચિત્રથી નવા શિખ—નારને પુરતી સમજણ, તરેહવાર દેશી ગાયન તથા ઈંગ્લિશ ડૅન્સ, કૉમિક સૉંગ અને ગ્રૅનેડિઅર્સ માર્ચ જેવી ઉમદા ઇંગ્રેજી તર્જોની નોટ આપીછે. **કિંમત ૫ આના.**

ભાગ ૨ જો—તરેહવાર ગઝલ ઠુમરી લાવણી તથા ઈંગ્લિશ ગત અને નેશનલ ઍન્થમ જેવી ઉમદા ઇંગ્રેજી તર્જોછે. **કિં. ૫ આના**

ભાગ ૩ જો—તરેહવાર તર્જના ચુન્દા ગાયનોની નોટ વાજીંત્રોના શહેનશાહ સત્તારના અસલ સુરથી આપેલાછે. **કિંમત ૫ આના.**

કનસર્ટિના ચાવી બુક

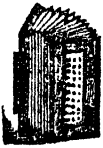
કનસર્ટિના વગાડવાની યુક્તિની ચોપડી.

ભાગ ૧ લો—આવૃત્તિ બીજી છેલ્લા સુધારાથી, જેમાં નવા શિખનારાઓને જોઇતી સમજણના વિષયો તથા તરેહવાર તર્જો રાગના ખરા નામ સાથેછે. કિંમત ૫ આના.

ભાગ ૨ જો—આવૃત્તિ બીજી નવા સુધારાથી જેમાં ગાયનો અસલ સુરથી અને રાગની સારેગમના સપ્તક સાથે સમજણછે. કિં. ૫ આના.

ભાગ ૩ જો—જેમાં દેશી ગાયનો તથા ઇંગ્લિશ ડૅન્સ, બ્રિટિશ ગ્રેનેડીઅર્સ માર્ચ, હલેલ્યુજા માર્ચ, અને નેશનલ ઍન્થમ જેવા ઉમદા ઇંગ્રેજી તર્જો છે. કિંમત ૫ આના.

એકૉર્ડિઅન—ચાવી

અથવા

એકૉર્ડિઅન વગાડવાની કુંચી

ભાગ ૧ લો—જેમાં નવા શિખનારાઓને જોઇતી સમજ—ણના વિષયો તથા તરેહવાર તર્જો રાગના ખરા નામ સાથે અને ઇંગ્લિશ ડૅન્સની ઉમદા નોટ છે. **કિંમત ૫ આના.**

ભાગ ૨ જો—તરેહવાર તર્જના ગઝલ, ઠુમરી લાવણી તથા ઇંગ્લિશ ગત અને નેશનલ ઍન્થમ જેવી ઉમદા ઇંગ્રેજીતર્જ સાથે. **કિં. ૦ા—**

ભાગ ૩ જો—જેમાં ચુન્દા ગાયનોની નોટ વાજીંત્રોના શહેન-સત્તારના અસલ સુરથી આપેલી છે. **કિંમત ૫ આના.**